

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL APSKAITOS STUDIJŲ KRYPTIES APRAŠO PATVIRTINIMO**

2015 m. liepos 23 d. Nr. V-818

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 48 straipsnio 3 dalimi:

1. T v i r t i n u Apskaitos studijų krypties aprašą (pridedama).
2. N u s t a t a u, kad aukštosios mokyklos savo vykdomas studijų programas turi suderinti su šio įsakymo 1 punktu patvirtintu Apskaitos studijų krypties aprašu iki 2016 m. birželio 1 d.

Švietimo ir mokslo ministrė

Audronė Pitrėnienė

APSKAITOS STUDIJŲ KRYPTIES APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Apskaitos studijų krypties aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja specialiuosius apskaitos studijų krypties studijų programų reikalavimus. Aprašas taikomas pirmosios ir antrosios studijų pakopų studijoms. Jis tinka tiek universitetinėms, tiek koleginiams studijoms.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimą Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 21 d. įsakymą Nr. V-2212 „Dėl Studijų pakopų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. balandžio 9 d. įsakymą Nr. V-501 „Dėl Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. birželio 3 d. įsakymą Nr. V-826 „Dėl Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. gruodžio 15 d. įsakymą Nr. V-2463 „Dėl Studijų krypties arba krypčių grupės aprašo rengimo rekomendacijų patvirtinimo“.

3. Aprašo paskirtis:

3.1. Padėti aukštosioms mokykloms rengti, vykdyti ir vertinti studijų programas;

3.2. Informuoti studentus, socialinius partnerius ir visuomenę apie įgyjamas žinias ir gebėjimus;

3.3. Padėti išorinį vertinimą atliekančiai institucijai vertinti studijų programas.

4. Apskaitos studijų krypties studijos priklauso verslo ir vadybos studijų krypčių grupei.

5. Baigus apskaitos studijų krypties studijų programas įgyjama aukštojo mokslo kvalifikacija:

5.1. Baigus kolegines pirmosios studijų pakopos studijas suteikiamas apskaitos studijų krypties arba studijų krypties šakos profesinio bakalauro kvalifikacinis laipsnis, liudijamas aukštosios mokyklos išduodamu profesinio bakalauro diplomu;

5.2. Baigus universitetines pirmosios studijų pakopos studijas įgyjamas apskaitos studijų krypties arba studijų krypties šakos bakalauro kvalifikacinis laipsnis, liudijamas aukštosios mokyklos išduodamu bakalauro diplomu;

5.3. Baigus universitetines antrosios studijų pakopos studijas įgyjamas apskaitos studijų krypties arba studijų krypties šakos magistro kvalifikacinis laipsnis, liudijamas aukštosios mokyklos išduodamu magistro diplomu.

6. Apskaitos studijų kryptis gali būti gretutinė pirmosios pakopos studijų programose.

7. Apskaitos studijų krypties studijos gali būti organizuojamos nuolatine ir iššestine studijų forma.

8. Bendrieji priėmimo į studijas reikalavimai yra šie:

8.1. Į apskaitos studijų krypties pirmosios pakopos studijų programas konkurso būdu priimami ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą turintys asmenys, atsižvelgiant į mokymosi rezultatus, stojamuosius egzaminus ar kitus aukštosios mokyklos nustatytus kriterijus. Konkursinių mokomųjų dalykų pagal studijų kryptis sąrašą ir konkursinio balo sudarymo principus, mažiausią stojamąjį balą ir kitus kriterijus, įvertinus studentų atstovybei, nustato aukštosios mokyklos ir skelbia ne vėliau kaip prieš 2 metus iki atitinkamų mokslo metų pradžios.

8.2. Rekomenduojama į antrosios studijų pakopos apskaitos studijų krypties studijas konkurso tvarka priimti asmenis, įgijusius verslo ir vadybos studijų krypčių grupės, ekonomikos

arba socialinių studijų pagrindinių arba gretutinių studijų bakalauro arba profesinio bakalauro (po papildomųjų studijų, jeigu neturi profesinės patirties) kvalifikacinį laipsnį. Pirmosios studijų pakopos studijų metu pasiekti studijų rezultatai turi užtikrinti pasirengimą studijuoti apskaitos studijų krypties magistrantūros studijų programas.

9. Suteikiamas profesinio bakalauro ir bakalauro kvalifikacinis laipsnis atitinka šeštąjį Lietuvos kvalifikacijų sandaros ir Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos lygmenį, taip pat Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sąrangos pirmąją pakopą, magistro kvalifikacinis laipsnis – septintąjį Lietuvos kvalifikacijų sandaros ir Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos lygmenį, taip pat Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sąrangos antrąją pakopą.

II SKYRIUS

STUDIJŲ KRYPTIES SAMPRATA IR APRĖPTIS

10. Apskaita – tai mokslas ir praktinė veikla, susijusi su finansinių operacijų identifikavimu, apibendrinimu, analize ir informacijos apie jas teikimu nustatyta tvarka. Apskaitos studijos apima finansinės atskaitomybės ir buhalterinės apskaitos, valdymo apskaitos, mokesčių apskaičiavimo ir apskaitos, audito, veiklos audito, vidaus audito sritis viešajame ir privačiame sektoriuose. Studijų programos gali būti specializuotos - skirtos vienos apskaitos srities studijoms, arba apimti kelias apskaitos studijų sritis.

11. Šis Aprašas, atsižvelgiant į nacionalinę studijų sričių ir kryptių klasifikaciją, aprėpia apskaitos studijų kryptiai priskiriamas studijų programas, taip pat gretutines apskaitos studijas, kurios gali būti vykdomos kartu su bet kurios kitos krypties studijų programomis.

III SKYRIUS

BENDRIEJI IR SPECIALIEJI STUDIJŲ REZULTATAI

12. Pateikti studijų rezultatai yra siekiami pamatiniai apskaitos studijų krypties studijų rezultatai, tačiau jie nėra studijų programos ar studijų dalykų detalaus turinio specifikacija.

13. Apskaitos studijų krypties studijų programos turi būti parengtos taip, kad sudarytų sąlygas studentams įgyti dalykinių žinių ir suprasti jų pritaikymo galimybes praktinėje veikloje, išsiugdyti esminius gebėjimus vykdyti tyrimus, vystyti specialiuosius, socialinius ir asmeninius gebėjimus, būtinus sėkmingai profesinei veiklai ir asmenybei tobulėti.

14. Asmuo, baigęs pirmosios studijų pakopos apskaitos studijų krypties kolegines studijas turi atitikti šiuos reikalavimus:

14.1. Žinios ir jų taikymas:

14.1.1. Turi apskaitos profesinės veiklos žinių, kurias geba taikyti nustatydamas ir sprenddamas konkrečias apskaitos srities problemas organizacijos lygmeniu;

14.1.2. Žino pamatines teorijas, įgalinančias suprasti išorinius (mikro ir makroekonominius, politinius, socialinius, kultūrinius, teisinius, informacinius, gamtos ir kitus) ir vidinius (žmogiškuosius, technologinius, finansinius, informacinius ir kitus) organizacijų aplinkos veiksnius bei jų apskaitos, valdymo ir vertinimo metodus;

14.1.3. Žino bendruosius ekonomikos, vadybos, finansų ir apskaitos mokslų principus ir supranta jų taikymo ypatumus apskaitos srities praktinėje veikloje;

14.1.4. Supranta finansų sistemos struktūrą, finansų rinkų tipus ir paskirtį, viešojo ir privataus sektorių finansų ir apskaitos funkcijas;

14.1.5. Žino finansų valdymo teorijų principus, geba numatyti jų įgyvendinimo galimybes;

14.1.6. Žino ir remiasi apskaitos bei audito procedūras reglamentuojančiais teisės aktais, apskaitos ir finansinės kontrolės principais, civilinės ir darbo saugos teisiniais pagrindais, taiko apskaitos būdus ir metodus.

14.2. Gebėjimas atlikti tyrimus:

14.2.1. Geba rinkti ir analizuoti duomenis, reikalingus apskaitos profesinės veiklos ir naujovių diegimo problemoms spręsti;

14.2.2. Geba naudotis šiuolaikinėmis informacinėmis technologijomis, taikyti efektyvius tyrimo metodus ir modelius, kryptingai kaupdamas informaciją apskaitos klausimams nagrinėti;

14.2.3. Geba atlikti empirinius tyrimus, susijusius su vykdomomis pareigomis pagal parengtą užduotį.

14.3. Specialieji gebėjimai:

14.3.1. Geba planuoti, organizuoti ir vykdyti praktines veiklas apskaitos profesinėse srityse, savarankiškai pasirinkti technologines, organizacines ir metodines priemones;

14.3.2. Tinkamai taiko apskaitą reglamentuojančius teisės aktus, tarptautinius finansinės atskaitomybės ir nacionalinius apskaitos standartus bei kitus norminius dokumentus;

14.3.3. Žino buhalterių profesionalų etikos kodekso nuostatų taikymo principus ir geba jais vadovautis;

14.3.4. Geba naudotis informacinėmis technologijomis, specialiomis kompiuterinėmis apskaitos programomis ir jomis apdoroti apskaitos informaciją;

14.3.5. Supranta apskaitos politikos formavimo principus ir tikslus, geba tinkamai parinkti apskaitos metodus ir adaptuoja konkrečiai organizacijai tinkamą apskaitos politiką, ją įgyvendina bei kontroliuoja jos teisėtumą;

14.3.6. Geba įforminti ūkinės operacijas, remdamasis teisine galią turinčiais dokumentais, ir kontroliuoti jų teisėtumą;

14.3.7. Geba tvarkyti organizacijų ir fizinių asmenų apskaitą: apskaityti ilgalaikį ir trumpalaikį turtą, nuosavą kapitalą, mokėtinas sumas ir įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, atlikti ataskaitinių metų pabaigos apskaitos procedūras, parengti finansinių ataskaitų rinkinį, statistinę atskaitomybę, deklaruoti mokesčius, taikyti vidaus kontrolės sistemą;

14.3.8. Geba apibendrinti, analizuoti ir sisteminti organizacijos finansinių ataskaitų duomenis, vertinti finansinės būklės ir veiklos rezultatus, teikti siūlymus valdymo, finansavimo, investavimo ir kitais klausimais;

14.3.9. Geba aktyviai dalyvauti rengdamas organizacijos biudžetą, verslo planą ar projektą, pagrįsti išteklių panaudojimo efektyvumą ir įvertinti riziką;

14.3.10. Geba planuoti, organizuoti ir kontroliuoti apskaitos tarnybos darbą.

14.4. Socialiniai gebėjimai:

14.4.1. Geba bendrauti su specialistais ir kitais asmenimis sprenddamas profesinės veiklos uždavinius, perteikti žinias ir supratimą vadovaudamasis profesine etika ir pilietiškumu;

14.4.2. Geba atsakingai, kritiškai, nuosekliai reikšti mintis, iškelti problemas ir jas spręsti, lanksčiai, nestereotipiškai vertinti reiškinius, siekdamas visapusiško pažinimo;

14.4.3. Geba efektyviai ir tolerantiškai bendrauti, spręsti kilusius konfliktus.

14.5. Asmeniniai gebėjimai:

14.5.1. Geba savarankiškai tobulintis profesinės veiklos srityje, suvokia moralinę atsakomybę už savo veiklos rezultatų poveikį visuomenės, ekonomikos, kultūros raidai, gerovei ir aplinkai;

14.5.2. Geba vykdyti įvairią projektinę, kūrybingumą, saviraiška, novatoriškumu grindžiamą veiklą kintančioje ir tarptautinėje aplinkoje;

14.5.3. Savarankiškai tobulina ir plečia profesinę kompetenciją per visą gyvenimą trunkantį mokymąsi, domisi naujovėmis, taip pat ir mokslo, pažangia patirtimi.

15. Asmuo, baigęs pirmosios studijų pakopos apskaitos studijų krypties universitetines studijas turi atitikti šiuos reikalavimus:

15.1. Žinios ir jų taikymas:

15.1.1. Yra įgijęs fundamentinių ir taikomųjų apskaitos srities žinių, kurias geba taikyti plačiose tarpdalykinėse studijų ar profesinės veiklos srityse;

15.1.2. Žino klasikines ir modernias apskaitos ir finansų teorijas, taiko jas tvarkydamas apskaitą ir valdydamas nacionalinių ir tarptautinių organizacijų finansus;

15.1.3. Žino finansinės, viešojo sektoriaus, socialinės ir valdymo apskaitos funkcijas, apskaitos organizavimo ir tvarkymo principus bei metodus, suvokia jų taikymo svarbą formuodamas apskaitos politiką;

15.1.4. Žino audito organizavimo principus ir etapus, informacijos išorės ir vidaus vartotojams pateikimo formas bei metodus;

15.1.5. Žino ir geba taikyti ekonominių ir statistinių duomenų rinkimo ir analizės metodus, apskaitos informacijos teikimo išoriniams ir vidiniams vartotojams reikalavimus ir būdus;

15.1.6. Žino ir geba taikyti apskaitos ir finansų sričiai aktualius matematikos bei statistikos metodus ir informacines technologijas;

15.1.7. Supranta finansų sistemos mechanizmą, jo veikimo principus ir komponentus;

15.1.8. Turi žinių, padedančių suprasti organizacijas ir jų aplinką kaip savitą socialinį ir ekonominį reiškinį, remdamasis klasikinėmis ir šiuolaikinėmis vadybos ir ekonomikos teorijomis.

15.2. Gebėjimai vykdyti tyrimus:

15.2.1. Geba rinkti ir analizuoti duomenis, reikalingus svarbioms apskaitos srities profesinės veiklos problemoms spręsti, naudodamasis fundamentinių ir taikomųjų tyrimų pasiekimais;

15.2.2. Geba rinkti, apdoroti, sisteminti ir vertinti ekonominius, finansinius, statistinius duomenis ir informaciją, naudodamasis naujausiais informacijos paieškos šaltiniais ir taikydamas šiuolaikinius jos apdorojimo ir sisteminimo metodus;

15.2.3. Geba analizuoti ir vertinti įvairius ekonominius bei socialinius procesus, organizacijų elgseną ir jų aplinką, interpretuoti teisės aktus ir juos taikyti apskaitai tvarkyti bei finansinėms ir mokesčių ataskaitoms sudaryti ir pateikti.

15.3. Specialieji gebėjimai:

15.3.1. Geba planuoti, organizuoti, kontroliuoti ir vertinti veiklas, apskaitos procesus, savarankiškai pasirinkdamas kompleksines technologines, organizacines ir metodines priemones;

15.3.2. Geba kvalifikuotai kaupti ir sisteminti informaciją, nustatyti, analizuoti, vertinti, planuoti, prognozuoti ir kontroliuoti verslo ir viešųjų organizacijų turimą, nuosavybę, ūkinius procesus ir veiklos rezultatus, nustatyti apskaitos ir audito problemas ir parinkti galimus problemų sprendimo būdus, profesionaliai bendrauti su apskaitos informacijos vartotojais;

15.3.3. Geba tvarkyti organizacijų ir fizinių asmenų finansinę atskaitomybę ir buhalterinę apskaitą, mokesčių apskaičiavimą ir apskaitą, naudodamasis apskaitos standartais, teisės aktais ir dalykinėmis apskaitos ir mokesčių žiniomis, laiku organizuoti objektyvios informacijos išorės ir vidaus vartotojams pateikimą ir analizę, taikydamas, buhalterijų profesionalų etikos kodekso nuostatas. Geba, praktiškai naudodamas įstatymus, tarptautinius finansinės apskaitos, finansinės atskaitomybės bei verslo apskaitos standartus ir kitus teisės aktus, formuoti organizacijų apskaitos politiką, užtikrinančią apskaitos sistemos ir audito veiksmingumą bei informacijos patikimumą;

15.3.4. Geba analizuoti ir vertinti pagrindinius finansinius rodiklius, nustatyti apskaitos tvarkymo ir finansų valdymo problemas, taikydamas analizės bei vertinimo metodus, taip pat sisteminį ir globalų požiūrį, apdoroti ir pateikti tyrimo rezultatus, formuluoti išvadas, apibendrinimus, pasiūlymus;

15.3.5. Geba analizuoti ir prognozuoti organizacijos veiklos finansinius rezultatus, pinigų srautus, sudaryti biudžetus ir kontroliuoti jų vykdymą, priimti išlaidų apskaitos diegimo sprendimus ir parengti savikainos apskaičiavimo algoritmą;

15.3.6. Geba apibrėžti finansinės atskaitomybės bei audito ribas įvertindamas ekonominį, teisinį ir politinį kontekstą;

15.3.7. Geba planuoti, organizuoti, kontroliuoti ir vertinti veiklas, atsižvelgdamas į apskaitos profesijas ir studijas, savarankiškai pasirinkdamas kompleksines technologines, organizacines ir metodines priemones;

15.3.8. Geba įvertinti apskaitos ir finansų valdymo sprendimus etiniu, socialiniu, teisiniu ir ekonominiu požiūriu, taikyti vadybinį mąstymą, analitinius ir loginius įgūdžius praktinėje veikloje.

15.4. Socialiniai gebėjimai:

15.4.1. Turi socialinių gebėjimų perteikti apskaitos ir finansų srities žinias ir supratimą specialistams bei kitiems besimokantiejiems ir prisiimti atsakomybę už savo ir pavaldžių darbuotojų veiklos kokybę bei jos vertinimą vadovaudamasis profesine etika ir pilietiškumu;

15.4.2. Geba efektyviai bendrauti raštu ir žodžiu, vartodamas lietuvišką ir tarptautinę finansinės apskaitos ir audito terminiją;

15.4.3. Konstruktiviai diskutuoja ir dirba komandoje, tolerantiškai veikia daugiakultūre ir tarptautinėse grupėse bei organizacijose.

15.5. Asmeniniai gebėjimai:

15.5.1. Geba savarankiškai mokytis savo profesinės veiklos srityje ir suvokia moralinę atsakomybę už savo veiklos ir jos rezultatų poveikį visuomenės, ekonomikos, kultūros raidai, gerovei ir aplinkai;

15.5.2. Geba prisiimti atsakomybę už nuolatinį mokymąsi ir profesinį tobulinimąsi formaliuoju ir neformaliuoju mokymosi būdais, kurie būtini efektyviai profesinei veiklai ir tęsiant studijas aukštesnėje studijų pakopoje;

15.5.3. Geba prisiimti atsakomybę už savo darbo, veiklos rezultatus, suvokia ir taiko savo veikloje profesinės etikos nuostatas;

15.5.4. Geba dirbti atsakingai, kruopščiai, savarankiškai ir greitai organizuoja savo darbą, efektyviai bendrauja su kolegomis ir klientais.

16. Asmuo, baigęs antrosios studijų pakopos apskaitos studijų krypties studijas turi atitikti šiuos reikalavimus:

16.1. Žinios ir jų taikymas:

16.1.1. Turi fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų rezultatais grindžiamų apskaitos ir finansų sričių žinių;

16.1.2. Demonstruoja naujausias fundamentiniais ir taikomaisiais tyrimais pagrįstas ekonomikos, vadybos, apskaitos ir audito žinias, jas praktiškai taiko kintančioje verslo aplinkoje, veikiančiose tradicinėse ir globaliose bei tinklinėse organizacijose;

16.1.3. Žino kiekybinius bei kokybinius tyrimo metodus, jų taikymo galimybes ir apribojimus, remiasi apskaitos, audito, finansų ir tarpdalykinių tyrimų metodologija;

16.1.4. Supranta apskaitos teorijas bei metodologiją, jų taikymo aplinkybes, užtikrindamas informacijos skaidrumą bei mažindamas jos asimetriją nacionalinėse, tarptautinėse ir tinklinėse organizacijose;

16.1.5. Supranta audito svarbą ir tarptautinių audito organizacijų vaidmenį užtikrindamas informacijos patikimumą bei skaidrumą ir mažindamas jos asimetriją nacionalinėse, tarptautinėse ir tinklinėse organizacijose bei didindamas finansų rinkų efektyvumą;

16.1.6. Supranta finansų procesų ir politikų turinį, atsižvelgdamas į valstybės, finansų institucijų ir nefinansinių organizacijų valdymą.

16.2. Gebėjimai vykdyti tyrimus:

16.2.1. Geba analizuoti, sintetinti ir vertinti apskaitos srities studijoms, mokslinei, profesinei veiklai ir naujovėms diegti reikalingus tyrimų duomenis, integruoti žinias ir valdyti sudėtingas situacijas, priimdamas sprendimus, kai nėra išsamios ir apibrėžtos informacijos, įvertindamas alternatyvius sprendimo variantus ir galimą poveikį aplinkai;

16.2.2. Geba atpažinti ir savarankiškai bei inovatyviai spręsti verslo valdymo problemas, integruodamas naujausias fundamentiniais ir taikomaisiais tyrimais pagrįstas ekonomikos, vadybos, finansų, apskaitos ir audito teorijas bei tarpdalykinį holistinį požiūrį;

16.2.3. Kitiškai vertina ilgojo bei trumpojo laikotarpio verslo valdymo problemų sprendimo alternatyvas, argumentus bei pasekmes integruodamas naujausias fundamentiniais ir taikomaisiais tyrimais pagrįstas ekonomikos, vadybos, apskaitos, finansų ir audito teorijas bei tarpdalykinį holistinį požiūrį;

16.2.4. Geba parengti mokslinę publikaciją, pristatyti mokslinio tyrimo rezultatus mokslinėje konferencijoje ir parengti mokslinės publikacijos recenziją.

16.3. Specialieji gebėjimai:

16.3.1. Geba pritaikyti turimas žinias ir jomis remdamasis rengti naujas metodines, informacines, organizacines ir vadybines priemones, reikalingas moksliniams tyrimams, studijoms, ir profesinei veiklai vykdyti arba naujovėms diegti;

16.3.2. Geba taikyti apskaitos metodologiją praktiškai realizuodamas įstatymus, tarptautinius finansinės apskaitos, finansinės atskaitomybės bei verslo apskaitos standartus ir kitus teisės aktus, savarankiškai sprendamas finansinių ataskaitų konsolidavimo, informacijos skaidrumo ir asimetrijos mažinimo problemas;

16.3.3. Geba planuoti ir atlikti finansinį, vidaus, veiklos bei socialinį auditą taikydamas audito metodikas bei technikas, vadovaudamasis buhalterijų profesionalų etikos kodekso nuostatomis bei socialinės atsakomybės principais, formuoti ir vertinti organizacijų valdymo kontrolės sistemą šiuolaikinėse organizacijose, integruoti naujausias apskaitos, audito, valdymo apskaitos, intelektualio kapitalo bei įmonės vertės matavimo ir valdymo koncepcijas.

16.4. Socialiniai gebėjimai:

16.4.1. Aiškiai, argumentuotai perteikia apibendrintą informaciją specialistams ir kitiems asmenims, ją kritiškai vertina;

16.4.2. Imasi atsakomybės už savo ir pavaldžių darbuotojų veiklos kokybę ir jos vertinimą, vadovaudamasis profesine etika ir pilietiškumu;

16.4.3. Geba efektyviai surinkti ir apdoroti duomenis nustatydamas apskaitos ir finansų problemas, apibendrinamas prasmę, dalytis žiniomis, bendrauti ir diskutuoti raštu ir žodžiu, vartodamas apskaitos ir finansų mokslų terminiją;

16.4.4. Geba dirbti mokslinį tiriamąjį darbą individualiai ir grupėse, vertinti darbo grupės efektyvumą, analizuoti grupės sudarymo, užduočių perdavimo ir valdymo principus, vadovaudamasis profesine etika ir pilietiškumu;

16.4.5. Etiškai ir tolerantiškai bendradarbiauja, suprantamai bendrauja su įvairiomis interesų grupėmis rengdamas ir įgyvendindamas finansų ir apskaitos valdymo sprendimus, teikdamas ataskaitas apie įvykdytus darbus, konsultuodamas.

16.5. Asmeniniai gebėjimai:

16.5.1. Geba išsiugdyti savarankiškos profesinės veiklos ir mokslinio tiriamojo darbo įgūdžius, veikia suvokdamas moralinę atsakomybę už savo veiklos ir jos rezultatų poveikį visuomenės, ekonomikos, kultūros raidai, gerovei ir aplinkai;

16.5.2. Geba nuolat savarankiškai mokytis, pažinti ir kritiškai vertinti finansų sistemos raidos teorines ir praktines naujoves, atsižvelgdamas į nuolat kintančią nacionalinę rinką ir globalią erdvę;

16.5.3. Savarankiškai inicijuoja ir vykdo empirinius tyrimus, nepriklausomai samprotauja, imasi atsakomybės įgyvendindamas finansų ir apskaitos valdymo sprendimus;

16.5.4. Taiko nuolatinio savarankiško mokymosi, refleksijų, adaptavimosi tarpkultūrinėje aplinkoje gebėjimus;

16.5.5. Demonstruoja kritinio, kūrybinio, socialiai atsakingo, etiško mąstymo ir veikimo gebėjimus.

IV SKYRIUS

DĖSTYMAS, STUDIJAIVIMAS IR VERTINIMAS

17. Studijų (dėstyimo ir studijavimo) metodai turi būti efektyvūs ir įvairūs. Savarankiško darbo užduotys turi atitikti studijų programos studijų rezultatus ir motyvuoti studentus. Studentų ir dėstytojų darbo laikas bei materialiniai ištekliai (bibliotekos, laboratorijos, įranga ir kiti) turi būti naudojami racionaliai.

18. Studijų procese turi būti siekiama įgyvendinti mokymosi visą gyvenimą principą. Programa, jos turinys ir didaktinė sistema studentus turi motyvuoti studijuojant naudotis įvairiais žinių įgijimo ištekliais ir šaltiniais, o dėstytojus – į studijų procesą integruoti naujoves.

19. Dėstytojai turi žinoti ir suprasti studijų programos didaktinę koncepciją, savo kompetentingumu atitikti studijų programos reikalavimus, gebėti kurti studijų dalyko (modulio) programą, atsižvelgdami į konkrečią studijų programą, kuriai šis dalykas (modulis) priklauso.

Rengdami studijų medžiagą dėstytojai turi remtis naujausių mokslinių tyrimų rezultatais, žinoti dėstomojo dalyko (modulio) sąsajas su kitomis studijų ir mokslo kryptimis, gebėti tobulinti dėstymo ir studijavimo turinį, pasirinkti tinkamus, į studentą orientuotus dėstymo ir pasiekimų vertinimo metodus.

20. Studijų procese turi būti taikomi įvairūs dėstymo ir studijų metodai: tradicinės ir interaktyvios paskaitos, praktiniai užsiėmimai, laboratoriniai užsiėmimai, informacijos paieškos ir apibendrinimo užduotys, atvejų studijos, problemų analizės ir jų sprendimo užsiėmimai, individualūs ir grupiniai darbai, ataskaitų pristatymo rinkiniai, konsultacijos ir kita. Skirtingų pakopų studijose gali būti taikomi tie patys metodai, tačiau jų taikymas antrojoje studijų pakopoje turi sietis su gilesniu turinio supratimu, sudėtingesnėmis užduotimis, skatinti studentą savarankiškai, kritiškai ir atsakingai dėstyti savo įžvalgas integruojant įvairių sričių kompetencijas.

21. Dėstytojai turi rinktis įvairius vertinimo metodus ir būdus, pavyzdžiui: egzaminą, kompiuterinį testavimą, problemos sprendimo analizę, kontrolinį darbą, pranešimą, seminarą, laboratorinių darbų ataskaitą, praktikos ataskaitą, individualių ir grupinių darbų ataskaitų vertinimą, savęs vertinimą ir kita. Dėstytojai turi žinoti jų taikymo metodinius aspektus ir būti skatinami kurti ir taikyti integruotus vertinimo metodus. Vertinimo metodai turi būti aiškiai susieti su dalyke taikomais dėstymo ir studijavimo metodais.

22. Dėstant ir studijuojant, ypač antrojoje studijų pakopoje, turi būti numatyti tiriamieji darbai ir perkeliamųjų mokėjimų plėtojimas. Studijų programos didaktinė sistema turi ir skatinti, ir sudaryti prielaidas taikyti analitinius, praktinius ir perkeliamuosius gebėjimus.

23. Darbas praktikos vietoje turi būti tinkamai organizuojamas. Dėstytojai ir praktikos vadovai praktikos vietoje turi bendradarbiauti rengdami individualias užduotis studentams. Studentų darbo ataskaitų išklausa ir įvertinimas yra būtinos sudedamosios šio proceso dalys.

24. Pirmosios studijų pakopos studijose turi būti organizuojamos praktikos. Praktiku apimtis turi atitikti reikalavimus, nustatytus teisės aktais:

24.1. Koleginėse studijose turi būti organizuojamos pažintinės, mokomosios, profesinės veiklos ir baigiamosios profesinės veiklos praktikos;

24.2. Mokomosios ir pažintinės praktikos turi būti atliekamos auditorijose ir (arba) praktinio mokymo įmonėse. Mokomosios praktikos metu pagal galimybes turi būti sukuriama reali darbo situacija, praktikos užduotys parengiamos, remiantis konkrečios įmonės, įstaigos ar organizacijos veiklos duomenimis, naudojant teisės aktus, statistikos duomenis ir kompiuterinę techniką. Kitos praktikos turi būti atliekamos įmonėse, įstaigose ar organizacijose pagal trišales praktinio mokymo sutartis;

24.3. Baigiamoji profesinės veiklos praktika turi būti sudedamoji studijų proceso dalis. Ji turi būti atliekama pagal patvirtintą studento praktinio mokymo sutartį. Baigiamosios profesinės veiklos praktikos tikslas – ugdyti studento gebėjimus susieti teorines žinias su praktinės veiklos problemų sprendimu. Praktikos metu studentai turi rinkti baigiamojo darbo duomenis, įgyti praktinio, organizacinio ir projektinio darbo įgūdžių. Baigiamosios profesinės veiklos praktikos pagrindinė praktinio mokymo forma – nustatytos trukmės darbas studijų programose numatytu laiku įvairiose finansų, verslo ir kitose privataus sektoriaus įmonėse ar viešojo sektoriaus institucijose bei organizacijose;

24.4. Pirmosios studijų pakopos universitetinių studijų praktikos turi būti atliekamos įmonėse, įstaigose, organizacijose pagal trišales sutartis. Praktika turi būti atliekama pagal patvirtintą užduotį studijų programose numatytu laiku. Praktikos tikslas – ugdyti studento gebėjimus susieti teorines žinias su praktinės veiklos problemų sprendimu. Rekomenduotina, kad praktikos metu studentai kauptų baigiamojo darbo duomenis, įgytų praktinio, organizacinio ir projektinio darbo įgūdžių.

25. Visi studijų rezultatuose aprašyti mokėjimai ir gebėjimai turi būti formaliai įvertinami tokiu būdu, kuris užtikrintų, jog studentai turį šių mokėjimų. Studentai turi laiku gauti tinkamą grįžtamąją informaciją apie savo atliktus darbus. Atliktų darbų ir projektų įvertinimas turi būti grindžiamas aiškiais kriterijais ir lydimas konstruktyvių komentarų.

26. Visi studentų įvertinimai turi būti paremti aiškiai suformuluotais ir iš anksto žinomais kriterijais. Studijų programoje turi būti aiškiai apibrėžtos numatytos vertinti darbų apimtys bei studentų rezultatų ir pasiekimų vertinimo metodai ir kriterijai.

27. Studentų pasiekimų įvertinimo sistema turi būti aiškiai dokumentuota ir leisti aukštajai mokyklai įsitikinti, kad studijų programą baigiantys studentai yra pasiekę tam tikrą studijų programoje apibrėžtą rezultatų lygmenį. Vertinimo sistema turi būti parengta taip, kad studento pasiektų rezultatų lygmenį suprantamai ir skaidriai būtų galima nurodyti studentui išduodamame diplome ir jo priedėlyje.

V SKYRIUS

STUDIJŲ PROGRAMŲ VYKDYMO REIKALAVIMAI

28. Studijų programa turi atitikti šiame Apraše ir kituose teisės aktuose nustatytus studijų programų reikalavimus, būti aktuali, atitikti mokslo ir studijų krypties lygį. Ji turi būti nuolat tobulinama ir atnaujinama. Programos vykdytojai turi užtikrinti, kad į ją būtų įtraukiamos inovatyvios temos, kad studentai dar studijų metu susipažintų su naujovių turiniu, būtų skatinami išvelgti, numatyti studijų krypties ir profesinės veiklos raidos perspektyvas.

29. Studijų programos tikslas ir studijų rezultatai turi būti aiškūs ir pasiekiami, aiškiai parodyti programos išskirtinumą, specifiką ir aprėptį. Studijų programos sandara turi atskleisti finansų ir apskaitos studijų krypties ypatumus.

30. Studijų programa turi būti sudaryta taip, kad atitiktų įvairių numatomų studentų grupių poreikius, sietinus su studijų trukme ir intensyvumu, tvarkaraščio įvairove, geografiniais ypatumais, galimybe sudaryti individualų studijų planą, kvalifikacijų derinius.

31. Rekomenduojama, kad studijų programoje kviečiami dirbti dėstytojai būtų atrenkami ir vertinami pagal tokius kriterijus: planuojamo dėstyti dalyko srities mokslinių publikacijų ir studijų priemonių skaičių ir lygį, praktinę dėstymo patirtį, domėjimąsi ir aktyvumą, kuriant veiksmingus ir pažangius dėstymo metodus, mokslinės veiklos krypties atitiktį planuojamam dėstyti dalykui, sugebėjimą laisvai bendrauti bent viena užsienio kalba, plačiai vartojama mokslinėje ir praktinėje su studijų dalyku siejamoje veikloje, pripažinimą profesinėse, mokslinėse ir kitokiose bendruomenėse, dalyvavimą profesinio tobulėjimo programose ir stažuotėse, profesinę išvalgą, asmeninį domėjimąsi studentų studijų reikalais, gebėjimą patarti studentams dėl jų studijų planų ir profesinės karjeros, kriterijų, kuriais remiantis vertinamos studijų programos, žinojimą ir išmanymą.

32. Studijos baigiamos viešai ginamu baigiamuoju darbu (projektu). Baigiamojo darbo (projekto) vertinimo komisija turi būti sudaroma iš kompetentingų studijų krypties specialistų – mokslininkų, praktikų profesionalų, socialinių dalininkų atstovų. Bent vienas komisijos narys turi būti iš kitos mokslo ir studijų institucijos.

33. Materialinė ir metodinė bazė turi tenkinti šiuos minimalius reikalavimus:

33.1. Naudojamų auditorijų, laboratorijų ir kitų mokymo ir savarankiško darbo patalpų skaičius bei vietų skaičius jose, įranga ir išsidėstymas turi atitikti studijų reikmes, darbų saugos ir higienos reikalavimus;

33.2. Techninių ir administracinių tarnybų darbas turi sudaryti pakankamas sąlygas studentų praktiniams gebėjimams formuoti, programai individualizuoti;

33.3. Mokymo medžiaga ir literatūros šaltiniai turi būti prieinami bibliotekoje ir (ar) elektroninėje aplinkoje. Studentams kontaktinių užsiėmimų metu ir atliekant savarankiško darbo užduotis turi būti suteikiama galimybė naudotis praktiniams įgūdžiams įgyti reikalinga programine įranga.

VI SKYRIUS

PASIEKTŲ STUDIJŲ REZULTATŲ LYGMENŲ APIBŪDINIMAS

34. Skiriami šie pasiektų studijų rezultatų lygmenys: puikus, tipinis ir slenkstinis.

35. Pirmosios studijų pakopos koleginių studijų lygmenys:

35.1. Puikus pasiekimų lygmuo. Apskaitos studijų krypties supratimas ir su juo susiję praktiniai mokėjimai yra išsamūs, didesni už tą informaciją, kuri yra suteikiama studijų metu. Analizuojant ir svarstant darbo rezultatus, aiškiai pasireiškia originalus mąstymas, puikus atitinkamos veiklos išmanymas. Žinojimas ir praktiniai įgūdžiai greitai pritaikomi prie naujų situacijų, sprendžiant bet kokias nenumatytas ir neaiškias apskaitos problemas. Įprasti skaičiavimai, aiškinimai, interpretacijos ir analizės atliekamos greitai, sklandžiai ir tiksliai. Naujos žinios įgyjamos greitai ir užtikrintai. Turi puikius bendruosius mokėjimus ir gebėjimą valdyti darbotvarkę. Šio lygmens studijas baigę absolventai gali tęsti akademinę karjerą. Įgijęs profesinės patirties absolventas gali tapti puikiu praktiku;

35.2. Tipinis pasiekimų lygmuo. Apskaitos studijų krypties supratimas ir praktiniai mokėjimai yra geri, tačiau daugiausia apsiribojama tuo, kas pateikiama studijų metu. Karjeros pradžioje pravers išorės pagalba. Absolventas supranta, kokias žinias ir mokėjimus galima pritaikyti prie naujos veiklos situacijų. Geba greitai taikyti problemų sprendimo metodus. Lengvai įgyja naujų žinių. Įprasti finansinių ataskaitų parengimo veiksmai atliekami tiksliai. Turi gerus bendruosius mokėjimus ir gebėjimą valdyti darbotvarkę. Įgijęs profesinės patirties absolventas tampa geru praktiku;

35.3. Slenkstinis pasiekimų lygmuo. Apskaitos studijų krypties supratimas ir praktiniai mokėjimai yra baziniai. Absolventas suvokia, kokias bendrąsias žinias galima taikyti naujoje situacijoje, tačiau gali trūkti žinių ir pasitikėjimo, kaip jas naudoti. Pajėgia vykdyti įprastą apskaitininko veiklą, tačiau tam gali prireikti pagalbos ir kontrolės. Įgijęs atitinkamos profesinės patirties, gali tapti geru konkrečios srities praktiku, kur labiau svarbios žinios ir supratimas apie tipines kasdienes operacijas, tačiau nereikia reguliariai taikyti fundamentaliųjų žinių.

36. Pirmosios studijų pakopos universitetinių studijų lygmenys:

36.1. Puikus pasiekimų lygmuo. Apskaitos studijų krypties supratimas ir su juo susiję praktiniai mokėjimai yra išsamūs, didesni už tą informaciją, kuri yra suteikiama studijų metu. Analizuojant ir svarstant darbo rezultatus, aiškiai pasireiškia originalus mąstymas, puikus literatūros ir atitinkamos veiklos išmanymas. Žinojimas ir praktiniai įgūdžiai greitai pritaikomi prie naujų situacijų, sprendžiant bet kokias nenumatytas ir neaiškias problemas. Įprasti skaičiavimai, aiškinimai, interpretacijos ir analizės atliekamos greitai, sklandžiai ir tiksliai. Problema ir jos sprendimas yra vertinami kritiškai. Naujų žinių įgyjama greitai ir užtikrintai. Turi puikius bendruosius mokėjimus ir gebėjimą valdyti darbotvarkę. Šio lygmens studijas baigę absolventai gali studijuoti tolesnėse studijų pakopose. Įgijęs profesinės patirties absolventas bus puikus praktikas;

36.2. Tipinis pasiekimų lygmuo. Apskaitos studijų krypties supratimas ir praktiniai mokėjimai yra geri, tačiau daugiausia apsiribojama tuo, kas pateikiama studijų metu. Karjeros pradžioje pravers išorės pagalba. Absolventas supranta, kokias žinias ir mokėjimus galima pritaikyti prie naujų veiklos situacijų. Geba greitai taikyti problemų sprendimo metodus. Lengvai įgyja naujų žinių. Įprasti skaičiavimai, aiškinimai, interpretacijos ir analizės atliekamos tiksliai. Turi gerus bendruosius mokėjimus ir gebėjimą valdyti darbotvarkę. Įgijęs profesinės patirties absolventas tampa geru praktiku;

36.3. Slenkstinis pasiekimų lygmuo. Apskaitos studijų krypties supratimas ir praktiniai mokėjimai yra baziniai. Absolventas suvokia, kokias bendrąsias žinias galima taikyti naujoje situacijoje, tačiau gali trūkti žinių ir pasitikėjimo, kaip jas naudoti. Įprasti skaičiavimai, aiškinimai, interpretacijos ir rezultatų analizės gali būti atliekamos, tačiau tam gali prireikti pagalbos ir kontrolės. Šio lygmens absolventui rekomenduojama užimti suformuluotų užduočių vykdytojo pozicijas. Įgijęs atitinkamos profesinės patirties, gali tapti geru konkrečios srities praktiku, kur labai svarbios žinios ir supratimas apie kasdienes veiklas, tačiau nereikia taikyti naujų fundamentaliųjų žinių.

37. Antrosios studijų pakopos studijų lygmenys:

37.1. Puikus pasiekimų lygmuo. Apskaitos studijų krypties supratimas ir su ja susiję praktiniai mokėjimai yra išsamūs, didesni už tą informaciją, kuri yra suteikiama studijų metu. Analizuojant ir svarstant darbo rezultatus, aiškiai pasireiškia originalus mąstymas, puikus literatūros ir atitinkamos veiklos išmanymas, tyrimų planavimas ir atlikimas. Žinojimas ir praktiniai įgūdžiai

greitai pritaikomi prie naujų situacijų, sprendžiant bet kokias nenumatytas ir neaiškias problemas. Gilesnių žinių reikalaujantys skaičiavimai, aiškinimai, interpretacijos ir analizės atliekamos greitai, sklandžiai ir tiksliai. Problema ir jos sprendimas yra vertinami kritiškai. Naujų žinių įgyjama greitai ir užtikrintai. Turi puikius bendruosius mokėjimus ir gebėjimą valdyti darbotvarkę. Šio lygmens studijas baigę absolventai studijas gali tęsti doktorantūroje. Įgijęs profesinės patirties absolventas bus puikus praktikas, galintis parodyti gerą ekspertinį išmanymą;

37.2. Tipinis pasiekimų lygmuo. Ataskaitos studijų krypties supratimas ir praktiniai mokėjimai yra geri, tačiau daugiausia apsiribojama tuo, kas pateikiama studijų metu. Absolventas supranta, kokias žinias ir mokėjimus galima pritaikyti prie naujų veiklos situacijų. Geba greitai taikyti problemų sprendimo metodus. Lengvai įgyja naujų žinių. Įprasti skaičiavimai, aiškinimai, interpretacijos ir analizės atliekamos tiksliai. Turi gerus bendruosius mokėjimus ir gebėjimą valdyti darbotvarkę. Įgijęs profesinės patirties absolventas tampa geru praktiku;

37.3. Slenkstinis pasiekimų lygmuo. Apskaitos studijų krypties supratimas ir praktiniai mokėjimai yra baziniai. Absolventas suvokia, kokias bendrąsias žinias galima taikyti naujoje situacijoje. Įprasti skaičiavimai, aiškinimai, interpretacijos ir rezultatų analizės gali būti atliekamos, tačiau tam gali prireikti pagalbos ir kontrolės. Įgijęs atitinkamos profesinės patirties gali tapti geru konkrečios srities praktiku.
